

Lulu

A Miskolci Nemzeti Színház bemutatója

VAD, FOJTOTT ÉS FE-SZÜLT tragédiának véli a köztudat mindkét *Lulu*-művet, amely a századfordulón született Frank Wedekind tollán. A föld szelleme és a Pandora szelencéje — illetve a szerző egyesítette szövegváltozat — úgymond: elemi erejű szenvedélyeket ábrázol, súlyos és sötét, a zord végzetdrámákkal vetekszik.

Aki búvárkodik Wedekind biográfiájában, a komor színeket kevésbé szigorúknak látja. Hiszen a német mester kalandos életet élt: volt reklámfőnök, vándorcirkuszi titkár, kabaréénekes, szatirikus lapszerkesztő, színész. Azaz belekóstolt azokba a műfajokba is, amelyekre megtaníthaták.

A vásári rigmus és a kabaré — azonban izei egyaránt emelkednek a prólóguson, amelynek a *Lulu*-dráma indul. S az „állatsereglet” színprodukciója a komikum legkülönfélébb nemeit mutatja. Tüstént az első képben bohózatot kergetőzés: a férfibolondító-bódító *Lulu* létrára fel, létráról le, feldönti a spanyolfalat, kiszakítja a festményeket. A második képben mulatságos félreértések: a *Lulu* más-másképpen becéző férfiak minduntalan azt hiszik, valaki másról van szó. A második rész első képe fergeteges burleszkből egyszerűen fanyar groteszkbe csap át: *Lulu* számlálhatatlan szeretői paraván, függöny, terítő mögött rejtőznek el, a szerelemföltő dr. Schön — mikor az asszony golyója eltalálja — éppen egy udvarlót pillant meg; majd a haldoklónak nem vizet, hanem pezsgőt nyújt *Lulu*. A második képet is átszövi a morbid humor: *Lulu* ölelkezik Alwával, miközben emlegeti, hogy meggyilkolta az apját. Ám Wedekind ironiája, ha kell, önrónia is: irodalmi paródiába illenek, ahogyan Alwa Schön azon medítál, „lehet-e modern drámának olyan középponti figurája, akit fegyházbüntetésre ítélték”.

A TÖBB ÉVTIZEDES MŰ valóban modern. Kivált annak tűnik *Csiszár Imre* lendületes rendezésében, aki *Eörsi István* fesztelen, újabb fordításában játszatja a *Lulu*-t. Mindenekelőtt pedig: olyan színpad megteremtésére szövetkezett *Csiszár Imre* díszlettervezőként *Szakács Györgyi* jelmeztervezővel, amely mehökkentő s mindenképpen hatásos.

Határozottan érdem az — bár a leghamarabb évülő —, ha valaki valamit elsők között kísérel meg. A világszínházban már közkeletű, de honunkban még kivételes, hogy a játék nem egy színpadon, hanem több színhelyen zajlik. Erre adott példát pár esztendeje a *Stúdió K* együttese. Mégsem csukló merészség ugyanez — hivatásos színházban, vidéken.

A *Miskolci Nemzeti Színház* harmadik emeleti helyiségeit felváltva használja e színrevitel. Álló-ülő publikum előtt hangzik fel a prólógus — *Mártha István* zenéjével, aki — noha simulékonyan teljesíti a sokféle kívánalmakat — mégis önmaga marad. Majd ide-odavándorolnak a nézők, így a dinamikus játékot térbeli mobilitás tetézi. Az egyik teremben széksorokból szemlélik a kukucska-színpadot: polgári lakásokat, Schwarz festő, dr. Schön, illetve Alwa Schön otthonát. A másikon pedig néhány lépcsőnyi lelátóról nézik a színteret: műtermet, öltözőt, nyomortanyát.

A lakószobákban furcsa tárgyak, puha materiák, meleg tónusok: fáradt kék, derengő türkisz, lüktető vörös. Az interieurök dúsak, füledtek, rafináltak, akárcsak *Lulu* finom, kacér, különleges toalettjei. E szín- és formavilág végül is Wedekindet nem az *expresszionizmussal*, hanem a *szeccszó*-val rokonítja. Hogy azután a szürkés-barna rongyokkal bélelt, koszlott-szakadt oduval a mai *environnément*-ok képzőművészeti törekvéseit is megidézzék.

AMI A STILUST ILLETI, a színmű igazolja a színrevitelt. Mutatványos, szélsőséges, tragikomikus e *Lulu*-előadás. Fel-

fedezni benné a Brecht iránti vonzalmat is, amelyet Wedekind és *Csiszár Imre* egyaránt érzett. A hódító *Lulu* mintegy játékból bemázolja arcfestékeivel a könyörgő dr. Schönt, s a meggyötört férfira a tükörből bohóc-pofa tekint vissza. A felszarvazott ki-észól a színpadról, ahányszor észreveszi egy-egy vetélytársát. A magakellett teremtés a közönségből választ egy urat, aki a fűzője zsinórját meghúzza. Végül a menaszéria és a nagyérdemű együtt kel táncra.

A szereplések értékét az szabja meg, mennyire képesek alkalmazkodni e különös játékmódhoz. Joggal a színház vezető színésze *Blaskó Péter*, aki dr. Schön hamiss moráliját, a törvényes házasság tiszteletét és a félrelépések iránti hajlandóságát úgy eleveníti meg, hogy érezteti e meghasonlás keserveit, ugyanakkor e kínok nevetségességét is. Kitűnő triáoszt alkot dr. Schön társaságában *Fehér Tibor* éber tanácsosa és *Bregyán Péter* felajzott festője, amint az érzi-keséget silány elvezetésebb *Mihályi Győző* dolga, mert Alwa Schön sehogysem illik a szép-tevők sorába. Részint azért, mert egyedül ő az, aki nemcsak nőként, hanem emberként is értékeli *Lulu*-t, részint pedig azért, mert az ő szövegét terhelik zömmel a kimaradt textusok információi az egyszerűsített színműben. A kezdésnek, a képek összekötésének, a befejezésnek fölöttébb kényes feladatát magabiztos Állatszeli-dítőként, méginkább erőteljes Hasfelmetsző Jackként jól oldja meg *Földes László*.

A hódolók közül, *Csapó László* öregje viszolyogatóan bizalmaskodó, *Gáspár Tibor* artistája nagyon is marcona, *Kuna Károly* gimnazistája lámpalázás-lelkes, és sápatagon elszánt *Fráter Kata* lesbibikus grófnője. A „fizetevendégeket” *Gyarmathy Ferenc*, *Sárkány János* és *Milviusz Andrea* alakítja. Kivált a mellékszereplőkénél kísért az a veszély, hogy a karaktereket nagyvonalúan felvázoló stílus a végletekig egyszerűsíti a wedekindi gondolatot.

PÁRATLAN SZEMÉLYISÉ- GÉVEL búvól *Igó Éva* nagyszerű *Luluja*. Különössége varázsolja el külsejét: a piros ajkon csábít a lehelet, az ernyős szempillák árnyat vetnek, a test hajlékony, a kézfej ernyedő, ám az ujjak vibráló. Mintha simogatna moduláló hangja is, olyannyira erotikus e törékeny lány. Könnyelmű, ördögös, kaján. És kihívó, okos, kegyetlen. Tökéletesen önmaga tudatában él. Mesterkelt játékaiban is nyílt, őszinte, kendőzetlen. E pusztító-önpusztító *Lulu* halálával egy léleknyi szabadság vesz el.

Bogácsi Erzsébet

AZ ÚJ NEMZETI SZÍNHÁZÉRT!

A pénzádományok csekk számlaszáma: 218-98 220-546-622

Felvilágosítás a pénzbefizetésekkel kapcsolatban: a 386-330-as telefonszámon.

A védnőktség titkárságának telefonszáma: 114-480.

A budapesti Bányai Júlia Általános Iskola tanulói társadalmi munkával és hasznosanyaggyűjtéssel szerzett jövedelmüket ajánlják fel a

NEMZETI SZÍNHÁZ fölépítéséhez. Felhívással fordulnak az ország valamennyi iskolájához, hogy kövessék példájukat és hasznosanyaggyűjtéssel szerzett jövedelmüket ajánlják fel az

ÚJ NEMZETI SZÍNHÁZNAK.